VISIENOTA STADSBESTUUR LEUVEN 2019-2024

I. Inleiding

De voorbije decennia is Leuven er **sterk op vooruit** gegaan. Op verschillende plaatsen in de stad is het uitzicht compleet veranderd en ook qua sfeer is Leuven volop in beweging. Uit de meest recente Stadsmonitor blijkt dat de Leuvenaars tevreden zijn over hun stad en buurt, zich er heel veilig voelen, zich graag engageren in de wijk en in verenigingen en van alle Vlamingen het meest positief staan ten opzichte van andere culturen.

Uitdagingen

We wonen met meer dan honderdduizend inwoners van meer dan 170 nationaliteiten samen in onze stad en elk jaar verwelkomt Leuven 1.000 nieuwe inwoners, 50.000 studenten, veel bedrijven en werknemers. Die groei brengt ook **nieuwe uitdagingen** met zich mee zoals betaalbaar wonen in groene buurten met voldoende voorzieningen en behoud van open ruimte, leefbare en duurzame mobiliteit, economische welvaart garanderen voor iedereen en alle middelen inzetten om kansarmoede te bestrijden. Omwille van demografische ontwikkelingen moeten we ook rekening houden met nieuwe noden en behoeften van o.a. een groeiende groep senioren, alleenwoners, nieuw samengestelde gezinnen...

Een stad is geen eiland in de wereld. Leuven zal ook haar verantwoordelijkheid opnemen wat betreft mondiale uitdagingen zoals de klimaatverandering, verspilling van grondstoffen, migratie en de weerbaarheid van de democratie.

Missie

De keuzes die we nu maken, bepalen de kansen van onze kinderen en kleinkinderen. **Het nieuwe bestuur zal de stad verder doen vooruit gaan en van Leuven één van de meest zorgzame, groene en welvarende steden maken.**

Dat doen we door te kiezen voor **verbinden en dialoog boven verdelen en conflict**. We gaan in tegen de trend van polariseren en zorgen dat Leuven een verbonden stad blijft, waar iedereen zich thuis kan voelen, waar er geen plaats is voor vereenzaming, we samen aan een positieve toekomst werken en aandacht hebben voor iedereen.

Leuven heeft alles om een leidende stad te worden en een toonbeeld te zijn van hoe steden de uitdagingen krachtdadig en slim aanpakken. We doen dat **in samenwerking**, met zoveel mogelijk geëngageerde en betrokken inwoners, organisaties, kennisinstellingen, ondernemers en bedrijven, zowel lokaal, regionaal, nationaal als internationaal.

Leuven heeft de ambitie om één van de steden te zijn die aan de kop van het peloton rijdt, door in te zetten op vernieuwing en experiment. Leuven heeft alles in huis om een labo te zijn voor de toekomst en te tonen hoe het anders kan, door een hoopvolle toekomst vandaag al zichtbaar te maken.

Met deze strategische nota als leidraad, wil het bestuur een ambitieus en realistisch bestuursakkoord voor 2019-2025 opstellen en uitvoeren.

II. Principes als leidraad

Het stadsbestuur ziet enkele cruciale principes, die als een rode draad in alle beleidsdomeinen terug te vinden zijn:

1. **Stad voor iedereen**

Leuven is een inclusieve stad, met kansen en aandacht voor iedereen, waar het bestuur solidariteit en zorgzaamheid verankert in de beleidsdomeinen. Ongeacht afkomst, thuissituatie, geaardheid, gender, leeftijd, gezondheidssituatie…, in Leuven ben je welkom. We willen dat iedereen zich deel voelt van de stad en mee kan. **We omarmen diversiteit in de brede zin** en hebben aandacht voor de verschillen. Zo zorgen we voor en stimuleren we een divers aanbod en zoeken antwoorden op een sociaal rechtvaardige manier voor alle Leuvenaars bijvoorbeeld op vlak van zorg, wonen, cultuur, vrije tijd, mobiliteit, sport, onderwijs, veiligheid... We staan daarbij voor een evenwichtige spreiding over de verschillende deelgemeenten van Leuven.

2. **Besturen voor de volgende generaties**

Wat we vandaag beslissen, bepaalt het leven van onze kinderen en kleinkinderen. De uitdagingen waar de stad voor staat, lossen we niet op in één legislatuur. We vinden het belangrijk om in elk beleidsdomein de gevolgen op lange termijn voor ogen te houden en de kansen van toekomstige generaties niet te hypothekeren. Daarom willen we **volop inzetten op een duurzaam beleid, zodat onze stad ook leefbaar blijft voor onze kinderen en kleinkinderen**. Dat betekent niet alleen werken aan klimaatneutraliteit en ecologische voetafdruk, maar ook aan gezonde financiën, behoud van openbare ruimte, stabiele huisvestingsmarkt, een krachtig sociaal beleid en een leefbare mobiliteit.

We creëren welvaart door te investeren in duurzame jobs, door ruimte te geven aan ondernemen en de bereikbaarheid van de handel en het economische weefsel te garanderen.

We kijken verder dan onze eigen stad, en kunnen ook een verschil maken in de wereld. Leuven wil ook vernieuwende antwoorden bieden op internationale uitdagingen en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG) bereiken.

3. **Samen stad maken**

Via samenwerking tussen overheid, inwoners, organisaties, kennisinstellingen en ondernemers kunnen we de grote uitdagingen aanpakken waar onze groeiende stad voor staat, op vlak van betaalbaar wonen, leefbare en duurzame mobiliteit, klimaatneutraliteit, armoedebestrijding, samenleven van gemeenschappen… Het stadsbestuur is niet enkel regelgever en dienstverlener, maar vooral ook partner van de verschillende actoren in onze stad.

We geven vertrouwen aan wie initiatieven neemt, zetten in op participatie en bundelen de krachten op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau. Daarbij gaan we op zoek naar nieuwe samenwerkingsmodellen. Met het oog op het algemeen belang, vertrekken we steeds vanuit een krachtige overheid en een duidelijk beleidskader. Samenwerken betekent dus geenszins dat we aan de vrije markt overlaten wat de rol van de overheid moet zijn. We bevorderen burgerschap en werken drempels weg zodat participatie niet het recht van de sterkste inwoners is.

Dit betekent ook een samengaan van een sterk bestuur met een sterke stadsorganisatie, met medewerkers die flexibel en constructief samenwerken met elkaar, en in de vele krachtige netwerken in de stad.

4. **Blijven vernieuwen**

We houden niet vast aan gekende oplossingen maar **blijven onderzoeken, via dataverzameling en -monitoring, proefprojecten en studie van *good practices,* hoe we de levenskwaliteit van de Leuvenaars kunnen verbeteren**, hun dagelijkse bekommernissen kunnen beantwoorden en de stad toekomstbestendig kunnen maken. Data zullen het beleid sturen en daarnaast kan ook het openstellen van data (met respect voor de privacy) een meerwaarde zijn.

Een slimme stad is meer dan technologie alleen maar technologie biedt daarbij wel kansen, bijvoorbeeld in functie van mobiliteit, veiligheid, netheid, energieverbruik, participatie, zorg en welzijn… Vernieuwing en technologie zijn geen doel op zich, maar een middel voor beleidsrealisatie en zijn in lijn met de 5 principes van het stedelijk beleid.

5. **Verbindend en versterkend**

Sociaal contact bevordert wederzijds begrip, vertrouwensvolle relaties, het welbevinden en versterkt mensen. Lokale wortels geven globale vleugels. Sociaal contact verhoogt ook de levenskwaliteit en veiligheid van de stad en van buurten.

Daarom stimuleren, ondersteunen en zorgen we ook zelf voor tal van mogelijkheden waar mensen elkaar kunnen leren kennen: in het verenigingsleven, jeugdwerk, het publiek domein, cultuur, onderwijs, buurtinitiatieven, sport…

We willen een stad zijn waar, dankzij sociaal contact en vertrouwen, inwoners kansen krijgen om talenten te ontplooien en samen dingen uit te proberen.

III. 10 programma's voor de stad

1. Verbonden, betrokken en participatieve stad

In een verbonden en participatieve stad waar mensen elkaar kennen, voelen inwoners zich veilig, op hun gemak en gelukkig. **We stimuleren inwoners, studenten en nieuwe Leuvenaars om elkaar te ontmoeten en samen onze stad nog beter te maken.**

Dit is ook belangrijk bij het voorkomen van eenzaamheid. Daarom zorgen we onder meer voor ontmoetingsplaatsen in alle wijken in de deelgemeenten en versterken de buurtcentra. We zetten verder in op de ondersteuning voor verenigingen en vrijwilligerswerkingen. Het project 'Kom op voor je wijk' is waardevol en verdient uitbreiding. Om internationale nieuwkomers snel deel te laten nemen aan onze gemeenschap, kan ook het International House Leuven een grote rol spelen. Dat centrum kan bovendien helpen om ontmoeting tussen de verschillende gemeenschappen te stimuleren.

We streven naar een stad waar we samen aan de toekomst werken, met iedereen die zich betrokken voelt. Wij vinden het in onze aanpak belangrijk dat we samenwerken met overheid, middenveld, georganiseerde en individuele burgers. We willen elk talent dat onze stad rijk is benutten, om **samen tot slimme en gedragen oplossingen te komen,** om mensen verantwoordelijkheid te laten opnemen en het vertrouwen van inwoners in de overheid te vergroten.

We versterken de participatie en ontwikkelen daartoe op structurele wijze instrumenten, bijvoorbeeld via participatieve budgetten. We willen inwoners, organisaties, kennisinstellingen, ondernemers en bedrijven actief betrekken in de verschillende beleidsdomeinen.

We willen iedereen, ook kwetsbare groepen, jongeren en ouderen, sensibiliseren om deel te nemen aan het beleid. We leveren daarbij inspanningen om een brede laag van de bevolking te betrekken bij participatieve processen.

2. Betaalbaar wonen en leven

Iedereen moet in Leuven kunnen (blijven) wonen: jongeren, gezinnen, alleenwoners, senioren, mensen met een beperkt inkomen… Daarin spelen woningprijzen een rol, maar ook de kost van voorzieningen zoals zorg, onderwijs, kinderopvang, sport, vrijetijd, cultuur en dienstverlening.

Door bijvoorbeeld actief gronden te verwerven, de huurmarkt te versterken via o.m. een sociaal verhuurkantoor, nieuwe woonvormen (hamsterwonen, CLT's, cohousen, aanpasbaar wonen…) te ondersteunen en werk te maken van bijkomende sociale huisvesting, zetten we in op **betaalbaar wonen**. Voor eigenaars van een woning die in een bepaalde levensfase te groot geworden is en die compacter willen wonen, maken we dat eenvoudiger en aantrekkelijker o.m. met een voldoende groot aanbod aan alternatieven.

Hierbij willen we ook aandacht hebben voor de middengroep. Voor hen moet er een voldoende aanbod zijn. We werken verder op het model van stads- en starterswoningen. Zo kunnen we met projectontwikkelaars onderhandelen om bij nieuwe ontwikkelingen steeds voldoende betaalbare woningen te voorzien. Op die manier zorgen we ervoor dat niemand uit de boot valt.

Mensen die op de wachtlijst voor een sociale woning staan, ondersteunen we in tussentijd met een huurpremie om op de privémarkt te huren. Ook woonkwaliteit is belangrijk. Kwalitatief en energiezuinig wonen moet mogelijk zijn voor iedereen. We investeren sterk in woontoezicht, -

begeleiding en -kwaliteitscontrole. We werken aanklampend om structurele antwoorden te bieden voor precaire woonsituaties en voeren een actief beleid rond leegstand met een progressieve leegstandstaks.
De stad, het Autonoom Gemeentebedrijf Stadsontwikkeling Leuven (AGSL) en andere partners nemen in zo'n vernieuwend woonbeleid een actieve en kordate rol op.

Ook voor handel, horeca en ondernemers zetten we in op betaalbare ruimte, onder meer door leegstaande panden in de binnenstad in te zetten en pop-upinitiatieven te ondersteunen.

De **voorzieningen** in Leuven houden we betaalbaar, onder andere met een sociale tegemoetkoming voor wie daar recht op heeft. De UitPAS is een laagdrempelige, niet-stigmatiserende manier om mensen met een beperkt inkomen te laten deelnemen aan het vrijetijdsaanbod. Daarnaast willen we o.a. met kosteloos basisonderwijs en gratis openbaar vervoer tot 18 jaar ook onderwijskansen en basismobiliteit versterken. We proberen de kosten van de basisdienstverlening zo laag mogelijk te houden.

3. Bereikbare, toegankelijke en verkeersveilige stad

We willen een bereikbare en leefbare stad zijn waar iedereen zich veilig en vlot kan verplaatsen, een stad met gezonde lucht en veel aangename openbare ruimte, waar plaats is om te ontspannen en kinderen veilig kunnen spelen.

We werken het **circulatieplan** af door in de Benedenstad de Vismarkt parkeervrij en de omliggende straten autoluw te maken, en in te richten als een aangename woon-, wandel-, fiets-, recreatie- en handelszone. Om dat te realiseren zal het bestuur een alternatief uitwerken voor de parkeernood in dit stadsdeel die ontstaat door de geschrapte parkeerplaatsen. (zie bijlage)

We hebben extra aandacht voor de toegankelijkheid van onze stad voor iedereen en werken (slimme) oplossingen uit voor minder mobielen, senioren… inzake bereikbaarheid van de eigen woning. Ook zullen wij bijkomende toegankelijke openbare toiletten realiseren op verschillende plaatsen in de stad.

We zoeken naar een manier om de leefbaarheid van de Bondgenotenlaan verder te verbeteren, zonder de toegankelijkheid van het centrum met openbaar vervoer in het gedrang te brengen. We breiden de zone 30 uit in alle woonwijken, ook in de deelgemeenten. We weren zwaar vrachtverkeer en we zien nauw toe op het respecteren van snelheidsbeperkingen.

Ook in de **deelgemeenten** willen we de levenskwaliteit en de verkeersveiligheid verbeteren, door samen met de inwoners structurele en duurzame antwoorden uit te werken voor het mobiliteitsvraagstuk.

We maken werk van **veilige en comfortabele straten, fiets- en voetpaden**, en zorgen met de uitvoering van het 'Plan Veilig Naar School' voor veilige schoolomgevingen en -routes.

Het bestuur wil van Leuven **dé fietsstad** van Vlaanderen maken, door het netwerk van fietsroutes verder uit te breiden en *missing links* weg te werken. Ook het fietsparkeerbeleid speelt daar een belangrijke rol in, met innoverende oplossingen voor kort en lang parkeren, voldoende kleine fietsstallingen en -beugels over het hele grondgebied. In ons fietsplan willen we ook volop inzetten op technologische hulpmiddelen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan lichtjes in fietsenstallingen die aangeven waar er vrije plaatsen zijn.

Leuven moet overal een **wandelbare stad** zijn. We zorgen ervoor dat voetgangers zich steeds veilig en comfortabel kunnen verplaatsen op het openbaar domein, dat daartoe overal voldoende leesbaar

moet zijn. Speciale aandacht is daarbij nodig voor routes die ouderen en kinderen gebruiken naar voorzieningen die voor hen van groot belang zijn (bv. naar de winkel, bushaltes, speelruimte, school…). We zorgen voor een goed beheer en onderhoud van voetgangersvoorzieningen en doen dat onder meer door versnelde aanleg van goede voetpaden en het verbeteren van oversteeklocaties waar nodig. We nemen maatregelen om conflicten tussen voetgangers en andere weggebruikers op het openbaar domein zo veel mogelijk te vermijden.

Met een **innoverend parkeerbeleid** vangen we de parkeerdruk op. Bezoekers stimuleren we om parkeergebouwen of randparkings te benutten, die we goed ontsluiten. Voor de sturing van verkeer naar parkings gebruiken we vooruitstrevende technologie en voorzien we een grondige upgrade van de website zonaarleuven.be zodat deze real-time parkeerinformatie bevat. Voor bewoners voorzien we betaalbare oplossingen in de buurt. Onderbenutte parkings van bedrijven of kennisinstellingen kunnen daarbij een oplossing zijn.

Ook **deelmobiliteit** en alternatieve en ondersteunende mobiliteit spelen een belangrijke rol om de mobiliteits- en parkeerdruk op te vangen. We rollen een netwerk van Mobipunten uit, plaatsen waar verschillende vormen van mobiliteit gebundeld worden: autodelen, elektrisch (bak)fietsdelen, openbaar vervoer, buggy's en rolstoelen…

We maken werk van **slimme en duurzame stadsdistributie**, in overleg met het bedrijfsleven, waarbij goederen gebundeld aan de rand van de stad geleverd worden en de laatste kilometers naar hun bestemming via duurzaam transport gebeurt.

Vanaf 2019 valt het openbaar vervoer onder een vervoersregio. Voor Leuven is dat de kans om een ambitieus beleid in te voeren, waar de principes van **'Regionet',** in de praktijk worden omgezet. Binnen de vervoersregio blijven we ijveren voor maximale bereikbaarheid van alle woonwijken en aandringen bij de hogere overheden om snel een treinstation in Haasrode te realiseren en werk te maken van de ontwikkeling van het Vuntcomplex en Leuven Noord. Verder zetten we ook volop in op het renoveren en uitbreiden van de fietspaden op de gewestwegen (bv. de ring).

4. Veilige en aantrekkelijke stad met aangename woonwijken

Veilige, propere straten en pleinen, veel groen, winkels, scholen, sportinfrastructuur, ontmoetingsplaatsen… Ze spelen een belangrijke rol in een fijne buurt en dragen bij aan de levenskwaliteit van de Leuvenaars. Daarom blijven we werk maken van een **mooie en uitnodigende openbare ruimte, en voldoende voorzieningen , op het hele grondgebied**.

We richten de openbare ruimte, waaronder pleinen, kindvriendelijk in en versterken het speelweefsel in de stad – de plaatsen waar kinderen zich veilig kunnen uitleven en verplaatsen. We werken een speel- en zwemwaterplan uit en realiseren Leuven Bad. De buurt zal betrokken worden bij de uitvoering en implementatie. We ondersteunen ook de mogelijkheid van een openlucht ploeterbad aan de Sportoase.

Pleinen geven deelgemeenten een eigen gezicht. De kern van Heverlee wordt opgewaardeerd, de omgeving van Ymeria in Wijgmaal wordt aangepakt, net zoals het stationsplein en het Sint-Hadrianusplein. Voor Wilsele-Dorp bekijken we hoe we een levendige centrale dorpskern kunnen realiseren in samenhang met zaal Pacem, de pastorij en de pastorijtuin.

Voldoende groen, van geveltuintje tot groot park, draagt bij aan een leefbare stad. We stellen een masterplan op waarin de vergroening van de stad concreet wordt uitgewerkt. Prioritair daarbij is de vergroening van deelgebieden waar niet genoeg publiek groen is, en de verbinding van de groene plekken op het grondgebied met behulp van groene corridors. Een mooie opportuniteit hiervoor stelt

zich met het openleggen van de Dijle, waarmee je een blauwgroen lint doorheen de stad kan creëren, van Keizersberg tot Heverlee-bos. Het huidige bestand van 18.600 straatbomen en nog eens zoveel bomen in parken en bossen breiden we gevoelig uit in de komende jaren. We stimuleren verder de aanleg van groendaken, geveltuinen en groenslingers.

Ook architectuur en kunst in de openbare ruimte dragen bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad. Ons historisch erfgoed brengen we in alle deelgemeenten tot leven en onderbenutte gebouwen geven we een nieuwe invulling.

Je veilig voelen is essentieel en een prioriteit. We investeren in een sterk, aanspreekbaar politiekorps en pakken problemen aan. De doelgroepenaanpak, waar vanuit bezorgdheid bescherming geboden wordt, bouwen we verder uit. Even belangrijk zijn preventie en wijkwerking. In wijken waar mensen elkaar kennen, voelen mensen zich veilig. Daarom is een sterk uitgebouwde buurtwerking, die zowel mensen bij elkaar brengt, helpt, toeleidt naar adequate hulpverlening en problemen signaleert, onmisbaar.

We zetten ook flankerend in op de kansen die de technologie ons biedt. Hierbij denken we aan slimme vuilnisbakken om de straten proper te houden, adaptieve straatverlichting of sos-palen voor het verbeteren van de veiligheid, sensoren voor het meten van geluidsoverlast in uitgaansbuurten en de omliggende straten…

5. Inclusieve en zorgzame stad

Iedereen, ongeacht leeftijd, afkomst, geaardheid, gender, gezondheidssituatie… moet zichzelf kunnen zijn in Leuven en tot zijn recht kunnen komen. **We willen dat iedereen zich hier goed kan voelen en vooruit kan gaan.** Daarom investeren we in kwalitatieve, toegankelijke en betaalbare publieke voorzieningen zoals o.a. kinderopvang, onderwijs, gezondheidszorg, ouderenzorg, toeleiding naar tewerkstelling, en dat in samenwerking met de sector en betrokken partners.

Inwoners in maatschappelijk kwetsbare posities worden maximaal ondersteund en iedere vorm van uitsluiting moet worden weggewerkt. Het uitgangspunt hiervoor is de toegang tot basisrechten, die zoveel mogelijk via automatische rechtentoekenning moet worden uitgebouwd. We voeren een actief antidiscriminatiebeleid, onder meer gericht tegen discriminatie op de woningmarkt en discriminatie op basis van seksuele oriëntatie en genderidentiteit.

Vrijwilligersengagement, buurtgerichte zorg en mantelzorg zijn belangrijke schakels in een zorgzame stad als aanvulling op professionele dienstverlening en ondersteunen we.

Samenwerking met partners zal hiervoor cruciaal zijn, maar ook de ruimte om samen nieuwe projecten op een duurzame manier uit te voeren. Een sterke, geïntegreerde en onderling afgestemde zorg-, welzijns- en maatschappelijke dienstverlening is noodzakelijk om toeleiding, ondersteuning en noden te dienen.

De uitdagingen rond sociale uitsluiting en thema's zoals vereenzaming en psychisch welbevinden zijn groot in een groeiende stad waar het gevaar van generatie- en welvaartskloven steeds om de hoek schuilt. Extreme armoedesituaties of situaties van dak- en thuisloosheid moeten in ketenaanpak worden benaderd experimenten als Housing First moeten ruimte krijgen om iedereen duurzaam en ondersteund in onze stad zijn plek te laten vinden.

De dienstverlening passen we voortdurend aan de wisselende maatschappelijke noden aan en we investeren in moeilijke zorgsituaties. Zorgmijders in verontrustende situaties laten we niet los. We zetten in op de detectie van problemen en werken op aanklampende wijze samen om iedereen de nodige ondersteuning te bieden. Zo zorgen we ervoor dat iedereen kan meegenieten van de vooruitgang in onze stad en iedereen met de beste zorg en ondersteuning zo lang mogelijk in de eigen, vertrouwde omgeving kan blijven wonen. Naast onze eigen actieve rol binnen de zorgdiensten bouwen

we aan een sterk en fijnmazig zorgnetwerk dat de hele stad beslaat. Daarbij is er speciale aandacht voor cultuursensitieve zorg.

Met een sterke en samenhangende sector, nemen we waar nodig onze signaalfunctie ter harte en zoeken we waar we samen lacunes in het zorgaanbod kunnen invullen. We starten experimenten op met participatie van ouderen in de woonzorg. We hebben ook specifiek aandacht voor veerkracht en welbevinden bij jongeren.

Het behalen van het label 'Kindvriendelijke stad' en 'Jeugdstad Vlaanderen' sterkt ons om ervoor te blijven zorgen dat jongeren zich thuis voelen en jong kunnen zijn in onze stad. Dat realiseren we door jongeren te betrekken bij het beleid, ontmoetingsplekken, -infrastructuur en -momenten te creëren, hun werking te ondersteunen en hen infrastructuur ter beschikking te stellen die ze zelf kunnen invullen.

Ook kwalitatief onderwijs is een belangrijke hefboom. Alle kinderen verdienen alle kansen. Daarom blijven we werk maken van voldoende capaciteit in het Leuvens onderwijs en investeren we in persoonlijke coaching voor elke leerling die er nood aan heeft, om zo gelijke onderwijskansen te garanderen.

De beheersing van het Nederlands is belangrijk om je weg in de samenleving te vinden. Daarom voorzien we voldoende lesaanbod en maken we dat zo toegankelijk mogelijk, ook voor volwassenen.

We zetten de investeringen in voorschoolse en sterke opvang op school, KinderKuren, door en blijven zoeken naar verbreding en vernieuwing om tot een behoeftedekkend aanbod te komen. KinderKuren biedt ook verdere mogelijkheden om te werken met brugfiguren en om aanbod op maat nog meer aan te scherpen. Een nauwe samenwerking tussen brugfiguren en sociale diensten moet leiden tot aanvullende initiatieven en onderbescherming tegengaan.

6. Duurzame, klimaatbestendige en circulaire stad

We staan de komende decennia voor de uitdaging om te evolueren naar een duurzame, koolstofneutrale samenleving. **Tegen 2030 willen we van Leuven één van de meest leefbare steden van Europa maken. Om deze ambitieuze doelstelling te behalen, versterken we de vzw Leuven 2030 en nemen we maatregelen om de Roadmap 2030 te realiseren.**

Mobiliteit in de regio zorgt voor 25 procent van de uitstoot in Leuven. Daarom investeren we in een duurzaam mobiliteitsbeleid (zie 3. Bereikbare, toegankelijke en verkeersveilige stad).

We versnellen de inspanningen op vlak van duurzame **energieproductie en -verbruik**, door te investeren in windmolens en zonnepanelen via energiecoöperaties zoals LICHT Leuven en door gebouwen duurzaam te renoveren, ook op wijkniveau en met speciale aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen. De stad geeft zelf het goede voorbeeld en streeft ernaar om het eigen patrimonium, waaronder stadsgebouwen en sociale woningen, te verduurzamen en in te zetten om groene energie te produceren, bijvoorbeeld via zonnepanelen op stadsdaken.

We werken een toekomstgerichte warmtestrategie uit, waarin het gebruik van fossiele brandstoffen op termijn uitgefaseerd wordt, onder meer door het versneld aanleggen van warmtenetten en duurzame warmte te produceren.

Ook blijven we verder inzetten op **vergroening en ontharding** van de stad, door nieuw groen aan te planten en de bestaande open ruimte te behouden. In het kader van zo'n actief klimaatadaptatiebeleid maken we werk van een reeks maatregelen die tegelijk ervoor zorgen dat de grondwaterstand op een

voldoende hoog niveau blijft en dat we hemelwater bij hevige regenval voldoende binnen het stedelijk gebied kunnen bufferen. We leggen waar het kan waterlopen open om de stad te verkoelen tijdens hete zomers.

De **luchtkwaliteit** meten we continu en verbeteren we door verder in te zetten op een duurzaam woon- en mobiliteitsbeleid.

We stellen een kader op waarbinnen ecologische biodiversiteit bij elke (her)aanleg van park, plein of groenzone van in het begin mee ingepland wordt, in overleg met de groendienst, om zo tot een gebalanceerde ecologische diversiteit te komen. Het doel tot ecologische diversiteit stimuleren we ook tot bij particuliere tuinen.

Natuurverenigingen in Leuven zijn belangrijke partners bij het aanleggen en beheren van groen en natuur en we ondersteunen hun werking.

Ook wat en hoe we **consumeren** heeft een grote impact. We stimuleren duurzaam omgaan met grondstoffen en materialen. De implementatie van een duurzame lokale voedselstrategie moet ervoor zorgen dat, onder meer via korteketenlandbouw, het aandeel duurzame, lokaal geteelde en seizoensgebonden producten de hoogte in gaat in onze stad. We werken een actieve strategie uit om van Leuven een circulaire stad te maken. In samenwerking met bestaande initiatieven, de universiteit en economische actoren ontwikkelen we initiatieven die zich onder meer richten op circulair bouwen, beheer van stedelijke materiaalstromen, reparatienetwerken, product-dienstsystemen, circulair aankoopbeleid… We ondersteunen de lokale faire deeleconomie.

7. Bedrijvige stad, met jobs voor iedereen, en broedplaats van talent

Het is belangrijk dat elke Leuvenaar de mogelijkheid heeft om dicht bij huis een betekenisvolle job te vinden. **Een bloeiende Leuvense economie is belangrijk voor iedereen**. Daarom kijken we in overleg met de sector naar wat nog beter kan en maken we Leuven nog aantrekkelijker voor ondernemers, bedrijven en talent. De samenwerking met KU Leuven en andere kennisinstellingen is essentieel om Leuven als duurzame kenniseconomie uit te bouwen. Daarvoor ontwikkelen we onder meer **Leuven Noord** als een wereldcentrum voor onderzoek, innovatie en ondernemerschap.

Het college bestelt ook een studie om de verdere nood aan bedrijfsruimte in kaart te brengen om op langere termijn de groei voor te bereiden en bekijkt daarbij ook de mogelijkheden voor actieve verdichting en hergebruik van bestaande terreinen en bedrijfsruimte. We zetten volop in om, samen met de regionale partners, de mobiliteitsknopen op te lossen. We voorzien de nodige congresfaciliteiten in de binnenstad om de uitstraling van Leuven als kennisstad verder uit te dragen.

We verbreden **Leuven MindGate** om de regio economisch te laten bloeien en zo werkgelegenheid te creëren waar iedereen baat bij heeft. De uitbouw van en de wisselwerking tussen de speerpuntsectoren hightech, gezondheid en creativiteit is belangrijk. We werken aan internationale samenwerkingen om die ambitie te realiseren. Ook de horeca en handel betrekken we. We stimuleren dat Leuven MindGate aandacht heeft voor circulaire economie en ondersteunen dit ook vanuit het stadsbestuur.

Leuven als citytripbestemming is een belangrijke motor voor de Leuvense middenstand. We promoten onze stad op basis van de 'Leuven experience': erfgoed, kunst & cultuur, kennis en bier. We focussen hierbij op het verblijfstoerisme met respect voor de draagkracht van de stad. Samenwerking met partners is daarbij cruciaal.

Leuven kent heel wat **(startende) ondernemingen**. Hen willen we ondersteunen door een professioneel ondernemersloket in te richten en betaalbare ruimte te vinden. Administratief vereenvoudigen we het vergunningsbeleid, bijvoorbeeld inzake leveringen in de binnenstad.

Voor Leuvenaars die niet aan de slag kunnen op de gewone arbeidsmarkt, om welke reden dan ook, investeren we in **sociale economie**bedrijven. Zo krijgen heel wat mensen kansen en een houvast.

De **handel en horeca** zorgt voor een bruisende sfeer in de stad en willen we ook versterken via Liefst Leuven en andere handelsfederaties. Het horeca- en handelsbeleidsplan voeren we uit. Extra aandacht gaat naar ondersteuning in de deelgemeenten. Ook bij de impact van e-commerce en shoppingcentra willen we de sector begeleiden. We stimuleren daarnaast meer diversiteit in het aanbod en vergemakkelijken een mix van functies, zoals horeca, ambachten en kantoorruimte. We bevorderen het lokaal winkelen, onder meer door verdere uitbouw van duurzame thuisbezorging. Verder blijft Leuven zich verzetten tegen mega-shoppingcentra die het eigen kernwinkelgebied verzwakken.

Onderwijs speelt een cruciale rol. We zijn een onderwijsstad waar kinderen hun talenten en interesses kunnen ontwikkelen, brede kennis kunnen vergaren en proeven van alle mogelijkheden. Door in te zetten op kwaliteit en voldoende capaciteit, willen we gelijke onderwijskansen stimuleren. We willen voortrekkers zijn van het **onderwijs van de toekomst**, door in te zetten op vernieuwend onderwijs, vaardigheden voor de toekomst en aandacht voor brede vorming en kritisch burgerschap. We investeren ook in een sterk Leuvens technisch en beroepsonderwijs en stimuleren 'leren op de werkvloer', zodat jongeren hun talenten ontdekken.

8. Gezonde en sportieve stad

Bewegen is belangrijk om je goed in je vel te voelen en om gezond te leven. Ook een gezond voedingspatroon draagt daartoe bij. Daarom investeren we in **sport en gezonde voeding op school**, beschikbaar voor iedereen.

Bovendien brengt sport mensen samen, in sportverenigingen, op sportmanifestaties, of gewoon op straat of het sportveld. Daarom willen we **meer beweegplekken** voorzien, in openbare ruimte, met specifieke aandacht voor kinderen, senioren en minder mobielen. Ook **veilige en comfortabele fietsroutes en wandelwegen** moedigen mensen van alle leeftijden aan om te bewegen. We werken verder aan het netwerk van fietsboulevards in en tussen alle deelgemeenten, zodat de fiets een veilige optie wordt.

We streven ernaar om **meer kwalitatieve en bovenlokale topinfrastructuur** aan te bieden zoals een 50 meterbad in Kessel-Lo en een masterplan voor de Boudewijnsite, een skeelerpiste, een grondige renovatie van de Ymeriasite en de balsportenhal in Heverlee. Voor sportverenigingen werken we aan een vernieuwd toelagekader.

Ook **in de buurten** willen we meer **laagdrempelige sportinfrastructuur**, zoals looproutes, balsportvelden en fit-o-meters. Via de buurtwerking maken we sport toegankelijk door financiële, fysieke, psychische of sociale drempels weg te werken. Voor mensen met een beperking ondersteunen we het bestaande aanbod voor G-sport en stimuleren we nieuwe initiatieven.

Een gezonde stad is eveneens een stad waar de **luchtkwaliteit** (zeer) goed is. Op verschillende punten in de stad is dat al het geval (voor bijvoorbeeld stikstofdioxide). We verbeteren de luchtkwaliteit op de knelpunten, door in te zetten op veilige fietsroutes vanuit de deel- en buurgemeenten, door het openbaar vervoer te vergroenen (elektrische en waterstofbussen) en als volwaardig alternatief voor

de wagen uit te bouwen, door schoolomgevingen autoluw te maken, en door nog meer mensen te overtuigen de fiets te nemen.

In een stedelijke context zijn er uitdagingen i.v.m. verantwoorde omgang met alcohol en drugs. Een plan op maat, in nauwe samenwerking met welzijns-en zorgpartners, politionele diensten, preventie en parket moet leiden tot een mentaliteitswijziging waar het verantwoord drinken en omgang met genotsmiddelen centraal staat. Bij overschrijding van grenzen zijn geïntegreerde nazorg en opvolging cruciaal. Ook voor mensen met een psychische kwetsbaarheid zorgen we voor een professioneel ondersteunend netwerk.

9. Bruisende stad met voor elk wat wils

Er valt veel te beleven in Leuven, het hele jaar door. Het is belangrijk dat iedereen zijn ding kan doen, van jong tot oud, zich kan amuseren en mensen kan ontmoeten. Daarom blijven we investeren in een **gevarieerd aanbod van culturele activiteiten en evenementen, ook in de deelgemeenten**. Het verenigingsleven en de vrijwilligerswerkingen zorgen mee voor een bruisende stad, net zoals de horeca en handel.

Het Leuvense cultuurlandschap is een voorbeeld voor vele steden. Het zogenaamde 'Leuvens model' staat voor een intense en constructieve samenwerking tussen de verschillende culturele instellingen, organisaties, gezelschappen, verenigingen… in Leuven. Dat zorgt voor een bijzondere dynamiek. Zij zijn geen concurrenten, maar partners die samen het culturele leven in Leuven versterken. We willen het Leuvens model nog uitdiepen en uitbreiden naar andere sectoren, door bijvoorbeeld nog meer samenwerking met de creatieve spelers in Leuven, het onderwijs en Leuven MindGate. Het project 'Vaartopia' is daar een voorbeeld van. Daarbinnen creëren we in de Vaartkom betaalbare ruimte voor culturele en creatieve ondernemers en verenigingen, onder meer in de Molens van Orshoven, de Stokerij en de Maakleerplek.

We realiseren ook de podiumkunstensite op de voorziene plek in de Hertogensite. We zetten in op cultuureducatie en zorgen voor meer ruimte voor o.a. het deeltijds kunstonderwijs. De Stadsschouwburg, Minnepoort en andere grotere en kleine podia worden mooi ontsloten en blijven invulling geven aan een ruim en divers cultureel aanbod met aandacht voor iedereen.

Deze plannen sluiten ook nauw aan bij de ambitie om in 2030 de Europese Hoofdstad van Cultuur te worden, een kandidatuur die we in 2024 zullen indienen. Deze kandidatuur zal een katalysator zijn voor het culturele, sociale en economische leven.

Binnen de evenementen blijven we vernieuwen en verbeteren, bijvoorbeeld door grote events te **verduurzamen**.

Door het bloeiende vrijetijdsleven in de stad, is de vraag naar ruimte enorm toegenomen. Daar willen we in de eerste plaats een antwoord op geven, door **nieuwe ruimte** te voorzien, zoals de podiumkunstensite, of onderbenutte ruimte zoals de oude deelgemeentehuizen een nieuwe invulling te geven.

Ook de bestaande ruimte delen zorgt voor meer plaats voor verenigingen en organisaties. Dat doen we via een ruimtedeelplatform, een online tool met alle beschikbare ruimte in Leuven, dat iedereen helpt snel een geschikte locatie te vinden.

Jongeren krijgen meer ruimte om hun ding te doen. We stimuleren een veilig en fijn **uitgaansleven**, we zoeken actief mee naar een locatie voor een nieuwe fuifzaal en werken verder aan de uitbouw van Hal 9 als jeugdcentrum.

Erfgoed maakt een inherent deel uit van onze stad. Het stadhuis is een trekpleister, die we een nieuwe invulling geven als erfgoedhuis. Samen met de universiteit en de erfgoedactoren bouwen we verder aan het Erfgoedlabo en het erfgoeddepot.

De restauratie van Abdij van Park zetten we verder met verschillende functies, zoals het masterplan vooropstelt. Ook het masterplan voor de Abdij van Vlierbeek voeren we uit. We zetten ons sterk lokaal verankerd erfgoedbeleid verder via de erfgoedverordening die uitgebreid wordt voor de deelgemeenten Heverlee, Wilsele en Kessel-Lo. Het restauratieprogramma van stads- en kerkelijk patrimonium wordt verdergezet. Het erfgoedbeleid wordt doorgetrokken naar archeologie en landschappen.

10. Vernieuwende en performante stad die samenwerkt

Leuven heeft alles om een leidende stad te worden en een toonbeeld te zijn van hoe steden uitdagingen krachtdadig, innovatief en slim aanpakken. We zijn een stad die kiest om te blijven investeren, binnen een evenwichtig financieel beleid.

We versterken onze organisatie met het oog op samenwerking, flexibiliteit, effectiviteit, betrokken medewerkers en leiderschap. We bouwen intern een strategische cel en een projectbureau uit, die het beleid ondersteunen op basis van dataverzameling, proefprojecten en het intern doorvertalen van *good practices.*

De groeiende complexiteit van stedelijke vraagstukken maakt dat **samenwerken** geen kwestie meer is van keuze, maar een noodzaak. De overheid blijft belangrijk als regelgever en als bewaker van het algemeen belang, maar is niet de enige speler. Het beleid voor de toekomst maken we samen met inwoners, organisaties, kennisinstellingen, ondernemers, bedrijven… op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Bestaande netwerkorganisaties, zoals Leuven MindGate, Leuven 2030, Samen Onderwijs Maken, Huis van het Kind… versterken we. Het is van belang dat we nog meer inzetten op deze samenwerkingen en het verbinden van verschillende actoren. Niet alleen burgers onderling of organisaties onderling, maar ook uitwisseling tussen verschillende groepen is noodzakelijk. Dat zullen we doen door verschillende **samenwerkingsplatformen** op te zetten, door **actieve participatie** te stimuleren en door ervoor te zorgen dat we dicht bij de mensen staan. Die samenwerking begint bij voldoende **duidelijke en laagdrempelige informatie en communicatie**, tussen inwoners en stadsdiensten en tussen stadsdiensten onderling. Samenwerken wordt de basishouding van het bestuur, de organisatie en de medewerkers.

De stedelijke dienstverlening blijft vernieuwen door in te zetten op **e-dienstverlening**, zonder daarbij het toegankelijkheidsprincipe uit het oog te verliezen. Wie geen gebruik kan of wil maken van online toepassingen, kan steeds in het stadskantoor terecht. We bouwen dienstverlening aan huis uit, waarbij minder mobiele inwoners kunnen vragen of het stadskantoor aan huis komt. We voorzien ook een performant systeem voor vragen en klachten en een meldingssysteem voor weginfrastructuur. Daarbij hoort proactieve communicatie, snelle opvolging en terugkoppeling door de diensten.

We staan vanuit het bestuur voor een open cultuur van vernieuwing en verbetering, waarbij we actief op zoek gaan naar oplossingen bij klachten en vragen. Die lijn trekken we door in de organisatie en

werking van de gemeenteraad. We gaan met burgers en organisaties in dialoog om hen te betrekken bij het beleidsplan voor de komende legislatuur.

Een aantal uitdagingen vragen een bovenlokale oplossing en samenwerking met de brede regio. Het bestuur start gesprekken op om werkbare en voor alle inwoners en betrokken besturen voordelige formules te vinden die samenwerking met steden, gemeenten, intercommunales en de provincie in de regio verankeren.

Leuven wil ook haar verantwoordelijkheid opnemen in de wereld, vernieuwende antwoorden bieden op internationale uitdagingen en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG) bereiken.